

GEN 3.0.205; AP 3.0.205		GEN Handbook
נוהל אכיפת עבירות מנהליות בטיסה		Revision 1
		14 DEC 2017

1. מטרה

1.1 מטרת הנוהל

מטרתו של נוהל זה להבהיר ולפרט מהי עבירה מנהלית בטיסה, מהו קנס מנהלי המוטל בגינה ואת אופן אכיפתו של הקנס המנהלי על הנוסע שביצע עבירה מנהלית.

1.2 מי יעשה שימוש בנוהל

1.2.1 **הנוסע בעצמו** - החשוד בביצוע העבירה המנהלית (להלן - **"הנוסע"** או **"החשוד"**);

1.2.2 **עדים לאירוע** - שהם נוסעים בעצמם או אנשי צוות באותה טיסה אשר נכחו בסמוך לנוסע וראו את ביצוע העבירה בעיניהם (להלן - **"העדים"**);

1.2.3 **נאמן בטיחות תעופה** – דייל של חברת התעופה או מנהל השירות בטיסה (מש"ב) שמונה על ידי חברת התעופה להיות נאמן בטיחות בטיסה ואשר הוכשר לצורך מינויו כנאמן בטיחות תעופה, בהתאם להוראת סעיף 102 לחוק הטיס, התשע"א – 2011 (להלן - **חוק הטיס**). ההכשרה כאמור תבוצע על ידי חברת התעופה המעסיקה אותו. אפשר שההכשרה כאמור תבוצע באמצעות לומדה אישית ואין הכרח דווקא בהדרכה פרונטלית. הנאמן מתמנה ע"י מנהל רת"א, לאחר היוועצות בגורמים הרלבנטיים במשטרה. הנאמן בעל סמכות לבקש מנוסע להפסיק לאלתר את ביצוע העבירה המנהלית ולהזדהות. הנאמן רשאי למלא טופס דיווח על האירוע (להלן: **"טופס דיווח על עבירה מנהלית בטיסה"**), לאחר שגבה את גרסת החשוד, גבה את פרטי העדים לאירוע, ואם הדבר הסתייע בידו – אף צלם את ביצוע העבירה בזמן אמת (להלן - **"הנאמן"** או **"נאמן הבטיחות"**);

1.2.4 **איש קשר בחברת התעופה הישראלית** – עובד של חברת תעופה ישראלית, המהווה איש הקשר בין החברה לבין המפקח על העבירות המנהליות ברת"א, אשר אוסף את טפסי הדיווח של נאמני הבטיחות בחברה, ומעבירם במועדים קבועים שנקבעו מראש בנוהל עבודה בינו לבין המפקח, אל המפקח על העבירות המנהליות ברת"א.

1.2.5 **המפקח על העבירות המנהליות ברת"א** – אדם, עובד רשות התעופה האזרחית, המתמנה ע"י שר התחבורה, ע"פ המלצת מנהל רת"א לשר, ומינויו מתפרסם ברשומות, אשר מקבל מאנשי הקשר בחברות התעופה הישראליות את טופסי הדיווחים של נאמני הבטיחות אודות ביצוע עבירות מנהליות ע"י נוסעים במהלך טיסות של אותן חברות, ובודק האם ניתן בהתבסס עליהם לשלוח הודעת קנס לנוסע, תוך התחשבות בדרישות המפורטות בדינים הרלבנטיים ובהוראות נוהל זה, שבהן הוא נדרש להיות בקיא. ככל שהוא סבור שכך – הוא שולח הודעת קנס לנוסע, ועוקב אחרי התהליך מול הגורמים הרלבנטיים עד לביצוע התשלום (להלן - **"המפקח"** או **"המפקח על העבירות המנהליות"**);

1.2.6 **מפקחי רת"א המהווים POI על חברות התעופה הישראליות** - אשר יידרשו לאשר את מערך ההדרכה וההכשרה של נאמני הבטיחות בחברות התעופה הישראליות שהם אמונים עליהן ברת"א;

1.2.7 **התובע הראשי במשרד התחבורה** - בעל שיקול הדעת להחליט על ביטולו של הקנס אם הנוסע הגיש בקשה לביטול קנס, או להגיש כתב אישום בגינו מקום שהנוסע הגיש בקשה להישפט, לפי העניין. אחראי על ניהול ההליך בבית המשפט, ועדכון פרטי התיק במרשם העבירות המנהליות שינוהל במשרד התחבורה (להלן - **"התובע הראשי"**);

GEN 3.0.205; AP 3.0.205		GEN Handbook
נוהל אכיפת עבירות מנהליות בטיסה		Revision 1
		14 DEC 2017

1.2.8. **המרכז לגביית אגרות והוצאות שבהנהלת בתי המשפט** - אשר יבצע את הליכי אכיפת הקנס המנהלי מקום שהנוסע התעלם מהודעת הקנס, באמצעות הליכי הוצאה לפועל, מקום שהנוסע אזרח או תושב ישראלי (להלן - **"המרכז לגביית קנסות ואגרות"**).

1.2.9. **מנהל רת"א** - הגורם המוסמך למנות את נאמני הבטיחות בתעופה, לאחר קבלת הסכמת **מפקד מחוז במשטרת ישראל**; וכן הגורם המוסמך להמליץ **לשר התחבורה** על זהות המתמנה כמפקח על העבירות המנהליות ברת"א.

1.3. **מתי ייעשה שימוש בנוהל**

1.3.1. שימוש בנוהל יבוצע בכל אחד משלבי התהליך המפורטים בנוהל: החל מהמינויים של הגורמים הרלבנטיים לנוהל זה (מינוי מפקח על העבירות המנהליות ברת"א, מינוי נאמני בטיחות בחברות התעופה), כאשר התנאי למינוי הגורמים הללו הוא לימוד נוהל זה כחלק מהכשרתם; דרך שימוש בו בשלבי התהליך של תיעוד עבירה מנהלית של נוסע במהלך טיסה ע"י נאמן הבטיחות בטיסה, העברת המידע למפקח על העבירות המנהליות ברת"א, הוצאת קנס, וכלה במיצוי ההליך (באמצעות תשלום מצד הנוסע, ביטולו על ידי התובע הראשי או ביהמ"ש, או קבלת פסק דין חלוט בהליך שיפוטי, אם בחר הנוסע להישפט).

1.3.2. הנוהל מפרט בצורה כרונולוגית את התפקידים והסמכויות של כל אחד מהגורמים המעורבים, ומפרט טפסים מתאימים להודעות ולדיווחים הנדרשים במהלך התהליך. הנחת העבודה שכל אחד מהגורמים המעורבים בנוהל זה יידרש לו במסגרת עבודתו בהקשר הנדון.

2. כללי

2.1. **דרישות רגולטוריות**

2.1.1. סעיף 1 לחוק העבירות המנהליות, תשמ"ו-1985 (להלן - **חוק העבירות המנהליות**), קובע כך: "שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות כי עבירה על הוראה שנקבעה בחוק מהחוקים המנויים בתוספת הראשונה או בתקנות שהותקנו לפיו, שאינה פשע, היא עבירה שבשלה ניתן להטיל קנס בדרך מנהלית (להלן - **עבירה מנהלית**); הקביעה יכול שתהיה דרך כלל, בתנאים או בסייגים; תקנות לפי סעיף קטן (א) טעונות הסכמת השר הממונה על ביצועו של החוק שלפיו נקבעה העבירה, ובאישור ועדת חוק חוקה ומשפט של הכנסת (להלן - הועדה)....."

2.1.2. הפריט הראשון שנקבע בתוספת הראשונה לחוק העבירות המנהליות הינו חוק הטיס, התשע"א-2011 (להלן - **חוק הטיס**).

2.1.3. התקנות שהותקנו בהתאם להוראת סעיף 1 לחוק העבירות המנהליות כאמור, ובהלימה לפריט ה-1 בתוספת ה-1 לחוק העבירות המנהליות, ע"י שר המשפטים, בהסכמת שר התחבורה ובאישורה של ועדת חוק חוקה ומשפט של הכנסת, הינן: תקנות העבירות המינהליות (קנס מינהלי - עבירות בטיחות בטיסה), תשס"ו-2006 (להלן - **תקנות עבירות בטיחות בטיסה**).

2.1.4. תקנות עבירות בטיחות בטיסה קובעות כי ישנן שלוש תקנות בתקנות הטיס (הפעלת כלי טיס וכללי טיסה), התשמ"ב-1981 (להלן - **תקנות ההפעלה**), שהן בגדר עבירות מנהליות, כלהלן:

2.1.4.1. **עישון בכלי טיס לפי תקנה 11א לתקנות ההפעלה**;

GEN 3.0.205; AP 3.0.205		GEN Handbook
נוהל אכיפת עבירות מנהליות בטיסה		Revision 1
		14 DEC 2017

2.1.4.2. **אי שימוש בחגורת בטיחות, בניגוד להוראת הצוות בכלי טיס לפי תקנה 14(א)(3) לתקנות ההפעלה;**

2.1.4.3. **הפעלת אביזר אלקטרוני מטלטל (למשל: מכשיר טלפון נייד מסוגים שונים, מכשיר מחשב נייד מסוגים שונים, מכשיר נישא המיועד לשמיעת מוסיקה, ועוד), בניגוד להוראות הצוות בכלי טיס, לפי הוראת תקנה 18 לתקנות ההפעלה.**

2.1.5. עוד נאמר בתוספת לתקנות שהקנסות בגין שלושת העבירות המנהליות המפורטות לעיל יהיו כדלקמן: **בגין עישון בכלי טיס – 2000 שקלים; בגין אי שימוש בחגורת בטיחות – 500 שקלים; ובגין הפעלת אביזר אלקטרוני מטלטל בטיסה – 2000 שקלים.**

2.1.6. הקנס המינהלי ל"עבירה מינהלית חוזרת", כלומר: מקום שאותו נוסע ביצע עבירה זהה, פעמיים לכל הפחות בשתי טיסות לכל הפחות (פעם אחת בכל טיסה), בפרק זמן של **שלוש שנים** לכל היותר - יהיה **כפל הקנס** האמור.

2.1.7. התקנות הנ"ל נכנסו לתוקפן בחודש אפריל 2006.

2.1.8. הבדיקה האם נוסע אכן ביצע עבירה מנהלית חוזרת אם לאו תבוצע על-ידי המפקח על העבירות המנהליות ברת"א, טרם שליחת הודעת הקנס לנוסע. הבדיקה תבוצע אל מול רישומי מירשם העבירות המנהליות בטיסה, המתנהל על ידי התובע הראשי במשרד התחבורה, כפי שיפורט בנוהל זה, להלן.

2.1.9. העבירות שידונו להלן רלבנטיות רק **לאדם בגיר** (מעל גיל 18), בכלי טיס ישראלי בלבד (קרי: המופעל על- ידי מפעיל אוירי - מסחרי ישראלי), בהיעדר יכולת אכיפה לגבי קטיין.

2.1.10. העבירות שידונו להלן רלבנטיות הן לאדם שהוא אזרח או תושב ישראלי והן לתייר. עם זאת, סוגיית האכיפה שונה ביחס לאזרח / תושב ישראל לעומת תייר, וככל שהתייר נעדר זיקה לישראל (זה אינו מקום מושבו ואין לו בארץ נכסים מכל סוג) - יהיה קושי לבצע כנגדו הליכי הוצאה לפועל, ואין מקום להעברת ההליך לנקיטת הליכי הוצאה לפועל באמצעות המרכז לגביית אגרות קנסות והוצאות שעל יד הנהלת בתי המשפט, בהיעדר כלים בידיהם לנקוט אמצעי הוצאה לפועל כנגד מי שאינו אזרח או תושב ישראל.

2.2. מידע כללי

2.2.1. פירוט העבירות המנהליות בטיסה:

2.2.1.1. עבירת העישון:

העבירה המנהלית של איסור עישון בטיסה מעוגנת בהוראת תקנה 11א לתקנות ההפעלה.

בתקנת משנה (א) מוגדר המונח "עישון" כך: "עישון סיגריה, סיגרלה, סיגר או מקטרת או החזקתם כשהם דולקים".

האיסור כשלעצמו מעוגן בתקנה 11א(ב) ונוסחו כדלקמן: "לא יעשן אדם בכלי טיס ישראלי".

יובהר, כי ההוראה בעלת תחולה על כלי טיס בהפעלה של מפעיל אוירי ישראלי בלבד.

עם זאת, בתקנת משנה (ג) מפורטים חריגים לעבירה, כמפורט להלן:

"(ג) על אף האמור בתקנת משנה (ב) רשאי אדם לעשן סיגריות בכלי טיס:

GEN 3.0.205; AP 3.0.205		GEN Handbook
נוהל אכיפת עבירות מנהליות בטיסה		Revision 1
		14 DEC 2017

(1) בטיסה מסחרית הנמשכת יותר משעתיים מנקודת המוצא אל היעד הסופי שלה, בתנאי שהמעשן נמצא באזור ובמקום ישיבה שהקצה לכך המפעיל ולאחר שהשלטים המורים על איסור עישון – כבו;

(2) בטיסה שאינה מסחרית;

(3) בטיסת שכר לשימוש עצמי כמשמעותה בתקנות רישוי שירותי התעופה (טיסות שכר), התשמ"ב-1982;

(4) בטיסה שבה אישר המנהל את העישון."

המשמעות הינה כי האיסור אינו חל בטיסה מסחרית הנמשכת למעלה משעתיים במקומות שהוקצו למעשנים בכלי הטיס מראש, ואם השלט המורה על איסור עישון – כבוי; בטיסה שאינה מסחרית (טיסה פרטית); בטיסת שכר לשימוש עצמי; או בטיסה שבה מנהל רת"א אישר מראש לנוסעים לעשן.

בתקנת משנה (ד) ישנם איסורים נוספים, הגוברים על החריגים האמורים לעיל בתקנת משנה (ג), כך:

"בנוסף לאמור בתקנת משנה (ג), לא יעשן אדם בכלי טיס בכל עת –

(1) כאשר אורות השלטים המורים על איסור עישון דולקים;

(2) בחדרי השירותים של כלי הטיס;

(3) במעברים שבין מושבי הנוסעים;

(4) ליד דלתות כלי הטיס;

(5) אם הורה איש צוות האויר על איסור עישון."

בתקנת משנה (ה) נקבעה חובה על המפעיל, לקבוע בכל כלי טיס שבו חל איסור עישון שלטים מוארים שיהיו במצב תקין בכל עת, המורים על איסור העישון במספר, בגודל ובצורה שיקבע המנהל. גודל השלטים בכל כלי הטיס המופעלים בטיסות מסחריות הינו אחיד וסטנדרטי.

נעיר במאמר מוסגר כי ע"פ תקנה 298(א)(3) לתקנות ההפעלה ישנה חובה שמכל מושב בכלי הטיס ניתן יהיה לראות את השילוט בנושא איסור עישון וחובת חגירת חגורות בטיחות, וכי צוות האויר יוכל בנקל להדליק ולכבות שלטים מוארים אלה, במועדים הנדרשים (המראה, נחיתה, וע"פ הנחיית הקברניט).

2.2.1.2 עבירה מנהלית של אי חגירת חגורת בטיחות:

הוראת תקנה 14 לתקנות ההפעלה קובעת כך:

"14.

(א) פרט למקרים בהם יורה המנהל אחרת, יחולו בכלי טיס הרשום בישראל, הוראות אלה:

(1) לא ימריא בו טייס ולא ינחיתו אלא אם כן הטייס המפקד וידא כי כל אדם הנמצא בכלי הטיס קיבל הדרכה בדבר הדרך שבה יש להדק ולהתיר את חגורת המושב או את חגורות הכתף, במידה שאלה מותקנות בכלי הטיס;

(2) לא יסיעו טייס, לא ימריאו ולא ינחיתו אלא אם כן הטייס המפקד וידא שכל אדם הנמצא בכלי הטיס קיבל הוראה

GEN 3.0.205; AP 3.0.205		GEN Handbook
נוהל אכיפת עבירות מנהליות בטיסה		Revision 1
		14 DEC 2017

להדק את חגורת המושב שבו הוא יושב או את חגורות הכתף במידה שאלה מותקנות בכלי הטיס;

(3) בעת ההסעה, ההמראה או הנחיתה של כלי הטיס חייב כל אחד מהנוסעים בו לשבת במושב שיוחד לו כאשר חגורת המושב או חגורות הכתף, במידה שאלה מותקנות בכלי הטיס, מהודקות כראוי לגופו; הוראה זו לא תחול על –

(א) ילד שגילו עד שנתיים היכול להיות מוחזק על-ידי אדם בוגר היושב על מושב;

(ב) נוסע הנמצא בכלי הטיס למטרת צניחה ספורטיבית והיכול לשבת על רצפת כלי הטיס.

(ב) הוראות תקנת משנה (א) לא יחולו על בלון חופשי המצויד בסל או בגונדולה ועל ספינת אויר.

על המפעיל האווירי לוודא כי הנוסעים קיבלו בתחילת הטיסה תדריך בטיחות בכל הנוגע לחגורות הבטיחות.

התדריך יוכל להתבצע באמצעות סרטון הבטיחות המוקרן לנוסעים בתחילתה של הטיסה, ואינו חייב להתבצע על ידי נאמני הבטיחות בצורה פרונטלית.

כמו כן, על המפעיל האווירי לוודא אכיפת ההוראה בדבר הידוק חגורת בטיחות בטיסה, בעת המראה, או נחיתה, או במהלך הטיסה עצמה, במקרים בהם הטייס המפקד סבור שיש לבצע הידוק חגורה כאמור.

חריגים: רק ילדים עד גיל שנתיים המוחזקים ע"י אדם מבוגר במהלך הטיסה, או נוסעים בכלי טיס היושבים על רצפת המטוס לצורך צניחה ספורטיבית, נוסעים בבלון או בספינת אויר – פטורים מההוראה בדבר חגורת בטיחות כאמור.

2.2.1.3 עבירה מנהלית של אביזר אלקטרוני מטלטל:

הוראת תקנה 18 לתקנות ההפעלה קובעת כך:

18"

(א) מלבד האמור בתקנת משנה (ב), לא יפעיל אדם ולא ירשה טייס מפקד או מפעיל של כלי טיס להפעיל אבזר אלקטרוני מיטלטל כלשהו בעת הטיסה בכלי טיס הרשום בישראל במקרים שלהלן:

(1) כלי הטיס מופעל על ידי בעל רשיון הפעלה מסחרית;

(2) כלי טיס אחר, אם הוא מופעל לפי כטי"מ [=כללי טיסת מכשירים].

(ב) תקנת משנה (א) לא תחול על האבזרים האלה:

(1) רשמקול מיטלטל;

(2) מכשיר עזר לכבדי שמיעה;

(3) קוצב לב;

(4) מכונת גילוח חשמלית;

GEN 3.0.205; AP 3.0.205		GEN Handbook
נוהל אכיפת עבירות מנהליות בטיסה		Revision 1
		14 DEC 2017

(5) כל אבזר אלקטרוני מיטלטל אחר אשר מפעילו של כלי הטיס קבע שהוא לא יגרום להפרעה למערכות הניווט והקשר של כלי הטיס.

אביזר אלקטרוני האסור בטיסה הינו כל מכשיר אלקטרוני אשר אינו מופיע בתקנה 18(ב) לתקנות ההפעלה, לדוגמא: מחשב נישא, טלפון נישא, מכשיר המיועד להשמעת מוסיקה וכיוצא בזה.

התקנה קובעת חריגים המותרים להפעלה בטיסה, והם: רשמקול, מכשיר עזר לכבדי שמיעה, קוצב לב, מכונת גילוח ואביזרים אלקטרוניים אחרים - לפי החלטת המפעיל האווירי.

כמו כן, האיסור על הפעלת אביזר אלקטרוני קיים רק בטיסות המופעלות על ידי גוף בעל רשיון הפעלה מסחרית או כלי טיס אחר המופעל לפי כטי"מ (כללי טיסת מכשירים).

בכל מקרה אחר – השימוש באביזר אלקטרוני מותר.

2.2.2. הקנס המנהלי:

2.2.2.1. בסעיף 2 לחוק העבירות המנהליות מתואר הקנס בגין העבירה המנהלית.

לשון החוק כך:

"(א) בתקנות כאמור בסעיף 1 ייקבע לכל עבירה מינהלית הקנס שניתן להטילו בדרך מינהלית (להלן – **קנס מינהלי**); קנס מינהלי יכול שיהיה קנס קצוב או קנס שאינו קצוב.

(ב) קנס מינהלי קצוב יכול שיהיה –

(1) בסכום קצוב;

(2) בשיעורים שיחושבו בדרך או בשיטה שנקבעו בתקנות

(להלן – שיעורים);

(3) בסכום קצוב או בשיעורים – לפי הגבוה שביניהם;

(4) בסכום קצוב ובשיעורים כאחד.

(ג) קנס מינהלי קצוב יכול שיהיה בסכומים או בשיעורים שונים לגבי תאגידים, לגבי עבירה מינהלית נמשכת, לגבי עבירה מינהלית חוזרת ולגבי נסיבות שונות של ביצוע העבירה; לענין זה, "עבירה מינהלית חוזרת" – עבירה מינהלית שעבר אדם **בתוך שלוש שנים** מיום שעבר לפני כן אותה עבירה (בחוק זה – העבירה הקודמת), והתקיים לגבי העבירה הקודמת אחד מאלה:

(1) הוא שילם בשלה קנס מינהלי או הורשע בשלה;

(2) חלפו המועדים להגשת בקשה לביטול הקנס או

להודעה על בקשה להישפט והוא לא הגיש בקשות כאמור או שנדחתה בקשתו לביטול ההודעה על הטלת הקנס.

(1ג) שר המשפטים רשאי לקבוע, בהסכמת השר הממונה על ביצועו של חוק ובאישור הועדה, מועד שונה מהאמור בהגדרה "עבירה מינהלית חוזרת" שבסעיף קטן (ג) לגבי עבירה שנקבעה לפי אותו החוק או לגבי סוגי עבירות כאמור.

GEN 3.0.205; AP 3.0.205		GEN Handbook
נוהל אכיפת עבירות מנהליות בטיסה		Revision 1
		14 DEC 2017

(ג) לא יוטל קנס מינהלי בשל עבירה מינהלית נמשכת אלא בשל תקופה המאוחרת למועד הקבוע בהתראה כאמור בסעיף 8(ב1).

(ד) קנס מינהלי שאינו קצוב יהיה קנס שנקבע לו סכום או שיעור מרבי או קנס שנקבעו לו סכומים או שיעורים מזעריים ומרביים, ויכול שהסכומים או השיעורים ייקבעו כאמור בהתחשב בנסיבות של העבריין או של ביצוע העבירה שיפורטו בתקנות.

(ה) קנס מינהלי לא יעלה על הקנס שנקבע לאותה עבירה בחיקוק או על הקנס המרבי שניתן להטיל בשלה לפי סעיף 63 לחוק העונשין.

יוער, כי הוראת **סעיף 63 לחוק העונשין** קובעת שביהמ"ש רשאי להטיל על נאשם קנס בגובה פי ארבעה משווים של נזק שנגרם או טובת הנאה שהושגה כפועל יוצא של העבירה שנעברה.

2.2.2.2. הקנסות לעניין עבירות מנהליות בתעופה הינם קצובים, וישנו כפל קנס מקום שהעבירה הינה "עבירה חוזרת", קרי: אם אדם עבר עבירה זהה בטיסה אחרת בפרק הזמן של **שלוש השנים** שקדמו לעבירה הנוכחית (בין אם שילם, נשפט והורשע, או לא התייחס).

2.2.2.3. הסוגיה של "**עבירה נמשכת**" אינה רלבנטית לעבירות בטיחות בטיסה, בשל הקושי לאכוף את ההוראה בדבר משלוח התראה כתובה לעבריין טרם הודעת הקנס, שעניינה התראה להפסקת העבירה הנמשכת ולתיקון ההתנהגות הלקויה טרם הודעת קנס כאמור (הדוגמא הקלאסית הינה עבירה של זיהום סביבתי ע"י תאגיד המפעיל מפעל תעשייתי, המקבל התראה להפסקת הזיהום טרם קבלת הודעת קנס. במקרה של עבירת בטיחות בטיסה זה אינו ישים ואינו רלבנטי).

2.2.2.4. סכומי הקנסות בגין עבירות מנהליות בטיסה הינם קצובים וידועים מראש, כלהלן:

- על **עישון**, וכן על **הפעלת אביזר אלקטרוני מטלטל** במהלך טיסה – **2000 שקלים** בעבירה אחת, **4000 שקלים** (כפל קנס) בעבירה חוזרת;
- (ב) על **אי שימוש בחגורת בטיחות** במהלך טיסה, בניגוד להוראת הטייס-המפקד – **500 שקלים** בעבירה אחת, **1000 שקלים** (כפל קנס) בעבירה חוזרת.

2.2.2.5. כאמור מקום שהעבירה הינה עבירה חוזרת, קרי: אותו אדם ביצע זה מכבר עבירה זהה בעבר, בפרק זמן של שלוש השנים לכל היותר, אשר קדמו לביצוע העבירה הנוכחית, והוא שילם את הקנס, או ביקש להישפט, נשפט והורשע, או לחלופין התעלם מהודעת הקנס הקודמת ולא ביקש ביטולה או להישפט בגינה והיא טרם נאכפה - **הודעת הקנס תנקוב כפל הסכום**.

2.2.2.6. על המפקח על העבירות המנהליות ברת"א לברר עם התובע הראשי במשרד התחבורה, בהתאם לפרטי המירשם של העבירות המנהליות המנוהל על ידו לפי תקנות העבירות המנהליות, התשמ"ו-1986 (להלן- **תקנות העבירות המנהליות**), טרם הוצאת הודעה לנוסע בדבר קנס בגין עבירה מנהלית, האם מדובר בעבירה מנהלית חוזרת. אם מדובר בעבירה **זוהה**, אשר נעברה בפרק הזמן של **שלוש השנים** קודם לביצוע העבירה הנוכחית בגינה מבקשים כעת לשלוח הודעת קנס – יש להודיע בהודעת הקנס על **כפל הסכום**. זאת, בין אם הנוסע שילם, בין אם נשפט והורשע, או שלא התייחס כלל להודעת הקנס

GEN 3.0.205; AP 3.0.205		GEN Handbook
נוהל אכיפת עבירות מנהליות בטיסה		Revision 1
		14 DEC 2017

הקודמת. בדיקה כאמור בעניין זה תבוצע אל מול רישומי המירשם של הקנסות המנהליים בטיסה, המנוהל במשרד התחבורה ע"י התובע הראשי.

2.3 הגדרות – אין.

3. חומר עזר וטפסים

3.1 חומר רקע – אין.

3.2 טפסים:

3.2.1 טופס דיווח על עבירה מנהלית בטיסה – GENF 3.0.205-1;

3.2.2 דוגמא לכתב מינוי של מפקח על העבירות המנהליות – GENF 3.0.205-2;

3.2.3 דוגמא להודעה על קנס מנהלי קצוב – GENF 3.0.205-3;

3.2.4 דוגמא למערך הדרכה בנושא אכיפת עבירות מנהליות בטיסה – נספח א' לנוהל;

3.2.5 דוגמא למכתב מאת המפקח על העבירות המנהליות למרכז לגביית אגרות קנסות והוצאות לגבי נוסע שביצע עבירה מנהלית בטיסה קיבל קנס ולא שילם – נספח ב' לנוהל;

3.3 עזרי עבודה:

3.3.1 חוק העבירות המנהליות, תשמ"ו-1986;

3.3.2 סעיף 102 לחוק הטיס, התשע"א – 2011;

3.3.3 סעיפים 63, 67 לחוק העונשין, התשל"ז – 1977;

3.3.4 סעיף 8א לחוק נכסי המדינה, התשי"א – 1951;

3.3.5 תקנות העבירות המנהליות (קנס מנהלי- עבירות בטיחות בטיסה), התשס"ו-2006;

3.3.6 תקנות 11א, 14(א)(3), 18 ו- 298(א)(3) לתקנות הטיס (הפעלת כלי טיס וכללי טיסה), התשמ"ב – 1981;

3.3.7 פקודת המיסים (גבייה);

3.3.8 הנחיית היועץ המשפטי לממשלה בנושא עבירות מנהליות- מספר 4.3041 (מתוך אתר משרד המשפטים).

4. תהליך:

4.1 חברות התעופה נדרשות למנות מקרב הדיילים נאמני בטיחות תעופה, אשר כתנאי למינוים הוא הכרת נוהל זה במסגרת הכשרתם.

4.2 לנאמן בטיחות תעופה ניתנה הסמכות למלא טופס דיווח על עבירה מנהלית בטיסה במקרה שהובא לידיעתו כי בוצעה עבירה מנהלית בטיסה. בטופס צריך לציין את זהות הנוסע, תיאור עובדתו של האירוע ועדים לאירוע. כמו כן, על הנאמן להבהיר לנוסע את מהות העבירה ואת גובה הקנס בגינה.

GEN 3.0.205; AP 3.0.205		GEN Handbook
נוהל אכיפת עבירות מנהליות בטיסה		Revision 1
		14 DEC 2017

4.3. נאמני הבטיחות מוסמכים לרשום דיווח על נוסע שביצע עבירה מנהלית בעת טיסה, להעבירו למפקח על העבירות המנהליות ברת"א המוסמך להוציא לנוסע הודעת קנס בהסתמך על דיווחו של הנאמן.

4.4. הנוסע רשאי לשלם את הקנס, לבקש את ביטולו או לבקש להישפט בבימה"ש.

4.5. סמכותו של הנאמן בהקשר לעבירות מנהליות בטיסה נגזרת מסעיף 102 לחוק הטיס, שכותרתו "נאמן בטיחות תעופה", והוא קובע כך:

" 102. (א) **המנהל, בהסכמת מפקד מחוז במשטרת ישראל, רשאי למנות נאמני בטיחות תעופה**; נאמן בטיחות תעופה שמונה לפי סעיף זה רשאי, לאחר שהציג את תעודת מינויו כנאמן בטיחות תעופה ובעת שהוא עונד תג בולט המעיד על תפקידו [ויובהר: די בציון שמו של הנאמן בתג ואין צורך בציון היותו נאמן בטיחות על גבי התג בנוסף לכך], לדרוש ממי שהפר לנגד עיניו [ראו הבהרה להלן בסעיף 4.13.4 לעניין עבירת העישון] הוראה מההוראות לפי חוק זה להזדהות לפניו, לצורך דיווח על כך לרשות.

(ב) (1) לא ימונה אדם כנאמן בטיחות תעופה אם הוא עלול להימצא, במישרין או בעקיפין, באופן תדיר, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו לבין עניין אישי שלו או לבין תפקיד אחר שלו;

(2) התברר לנאמן בטיחות תעופה כי הוא עלול להימצא, במישרין או בעקיפין, באופן תדיר, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כנאמן לבין עניין אישי שלו או לבין תפקיד אחר שלו, יודיע על כך למנהל ולא יעשה שימוש בסמכותו לפי סעיף זה;

(3) לעניין סעיף קטן זה, אחת היא אם התפקיד האחר הוא בתמורה או שלא בתמורה;

(4) בסעיף קטן זה –

"עניין אישי" – לרבות עניין אישי של קרובו;

"תפקיד אחר" – לרבות תפקיד אחר של קרובו;

"קרוב" – בן זוג, הורה, ילד, אח או אחות, או אדם אחר הסמוך על שולחנו של נאמן בטיחות התעופה.

(ג) לא ימונה נאמן בטיחות תעופה אלא אם כן קיבל **הכשרה למילוי תפקידו** כפי שיוורה המנהל.

(ד) נאמן בטיחות תעופה **יפעל לפי הנחיות המנהל**.

(ה) נאמן בטיחות תעופה **לא זכאי לשכר או למשכורת בעד מילוי תפקידו**, והרשות לא תשלם בעדו דמי ביטוח לפי חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995, אך הוא זכאי להחזר הוצאות שהוציא אגב מילוי תפקידו, בשיעורים ובאופן שקבע השר.

(ו) המנהל רשאי להעביר נאמן בטיחות תעופה מתפקידו גם בלא הסכמת מפקד מחוז במשטרת ישראל.

(ז) השר רשאי לקבוע הוראות לעניין אופן מילוי תפקידו של נאמן בטיחות תעופה, סייגים ותנאי כשירות נוספים למינויו, התעודה שתניתן לו, צורת התג שעליו לענוד ואופן ענידתו."

4.6 **ההכשרה הינה תנאי למינוי**. נאמני בטיחות בתעופה יוכשרו לתפקידם זה ע"י חברת התעופה המעסיקה אותם בהתאם למערך ההדרכה המצורף כנספח א' לנוהל זה.

GEN 3.0.205; AP 3.0.205		GEN Handbook
נוהל אכיפת עבירות מנהליות בטיסה		Revision 1
		14 DEC 2017

4.7 חברות התעופה הישראליות יגישו למפקחי רת"א הנחשבים POI שלהן, את תכנית הלימודים (הסילבוס) או לחלופין את תכניה של הלומדה האיטית במסגרת קורס ההכשרה שעוברים דיילים אשר מונו במקביל על ידי החברה המעסיקה אותם - כנאמני בטיחות תעופה. המפקחים ברת"א שהם POI של חברות התעופה הישראליות יבדקו ויאשרו את חלק מהסילבוס בקורס ההכשרה של הדיילים הרלבנטי לסוגיה של אכיפת עבירות מנהליות.

4.8 מערכי ההכשרה של חברות התעופה צריכים להיות דומים, במידת האפשר, למערך ההדרכה **בנספח א'** לנוהל זה.

4.9 **ניגוד עניינים**: על הנאמנים להימנע מניגוד עניינים. אם יש קרוב משפחה, מכר, חבר או ידי של הנאמן שהוא נוסע בטיסה - לא יוכל הנאמן למלא דו"ח בדבר עבירה מנהלית לגבי אותו נוסע שהוא בניגוד עניינים כלפיו. ודוק: הנאמן בטיחות בטיסה לא יוכל לשמש בתפקידו כנאמן בטיחות תעופה לגבי המקרה הספציפי בו קיים ניגוד עניינים באותה טיסה אך יוכל לשמש בתפקידו כנאמן בטיחות תעופה ביחס לנוסעים האחרים באותה טיסה.

4.10 **תג**: המפעילים האוויריים יודאו שהנאמנים יענדו תג במהלך הטיסה. יובהר: תג עם שמו של נאמן בטיחות בטיסה מספק ואין הכרח כי יצוין בנוסף שנאמן בטיחות בטיסה הינו נאמן בטיחות.

4.11 **סרטון הדרכה לנוסע**: באחריות המפעיל האווירי, במהלך התדריך לנוסע בתחילתה של הטיסה (אפשרי במסגרת סרטון ההדרכה לנוסעים כאמור), להבהיר כי מי שמפר את ההוראות יענש על פי החוק. אם יש אמירה כללית בסרטון ההדרכה לנוסעים לפיה הפרה של הוראות בטיחות בטיסה תלווה בסנקציה – די בכך לצורך מילוייה של פסקה זו.

4.12 **תפקידים וסמכויות של נאמני הבטיחות:**

4.12.1 הסמכות החוקית של נאמני הבטיחות ע"פ סעיף 102 לחוק הטיס הינה: הזכות לדרוש הזדהות מנוסע אשר עבר לנגד עיניו עבירה מנהלית על מנת להעביר את פרטיו לרשויות [ראו הבהרה להלן בסעיף 4.13.4 לעניין עבירת העישון].

4.12.2 במקרה של סירוב לחגור חגורת בטיחות או סירוב לכבות אביזר אלקטרוני - הנאמן ידרוש מהנוסע להפסיק את ביצוע העבירה המנהלית; ככל שהדבר לא מסתייע בידו ימלא טופס אודות ביצוע עבירה מנהלית, **לשם כך יבקש את הנוסע וכן עדים לאירוע, שהם בעצמם נוסעים או אנשי צוות, שהם תושבי או אזרחי ישראל, להזדהות, וימלא טופס דיווח על עבירה מנהלית בטיסה GENF 3.0.205-1**, ובהתאם למפורט בסעיף 6 לנוהל. חריג - עבירת העישון - במקרה של עישון בד"כ מדובר בעבירה שנעברה זה מכבר ועל כן אפילו הנוסע נדרש להפסיק ונעתר, יש למלא לגביה הודעת קנס לאלתר.

4.13 **מילוי טופס דיווח על אירוע של עבירה מנהלית בטיסה:**

4.13.1 לגבי נוסע המבצע עבירה מנהלית של סירוב לחגור חגורת בטיחות או שימוש באביזר אלקטרוני - דייל יפנה אליו ויבקשו להפסיק את ביצוע העבירה. היה והנוסע מסרב – יקרא הדייל לנאמן הבטיחות. נאמן הבטיחות יבקשו להפסיק את ביצוע העבירה. ככל שיסרב – **יבהיר לו כי המדובר בעבירה מנהלית נושאת קנס ויבקש שיזדהה בשמו המלא, מספר תעודת זהות או דרכון, ומען ופרטים להתקשרות. חריג - עבירת העישון - במקרה של עישון בד"כ מדובר בעבירה שנעברה זה מכבר ואין מקום לדרוש את הפסקתה. יש למלא לגביה הודעת קנס לאלתר אפילו נדרש הנוסע להפסיק את ביצוע העבירה ונעתר.**

4.13.2 נוסע **שמסרב להזדהות** (כאשר פרט זה חיוני כמובן לשם מילוי טופס הדיווח ולאחר מכן לשם משלוח הודעת הקנס ו/או הגשת כתב אישום) – רשאי הנאמן

GEN 3.0.205; AP 3.0.205		GEN Handbook
נוהל אכיפת עבירות מנהליות בטיסה		Revision 1
		14 DEC 2017

להיעזר **במשטרה או רשויות אכיפה אחרות** במדינת היעד מיד לאחר הנחיתה על מנת להכריח את הנוסע למסור את פרטיו.

4.13.3 מקום שנוסע מבצע **עבירת אלימות** - המדובר בעבירה פלילית ויש לערב גורמי משטרה במדינת היעד. זו איננה עבירה מנהלית הכלולה בנוהל זה.

4.13.4. הנאמן **רשאי למלא טופס דיווח על עבירה מנהלית בטיסה GENF 3.0.205-1**, בין אם העבירה נעברה לנגד עיניו ובין אם יש עדים לאירוע מקרב אנשי הצוות או נוסעים בטיסה שהם כשלעצמם תושבי או אזרחי ישראל, ובלבד שנאמן בטיחות בטיסה בעצמו ממלא את הדו"ח ולא דייל שאינו בגדר נאמן בטיחות בטיסה בעל כתב מינוי כנאמן. **במקרה של עבירת העישון, אשר בד"כ מבוצעת בהסתור (למשל, בתאי השירותים במטוס), ניתן יהיה להסתפק בראיות נסיבתיות, כמו למשל: עדות על נסיבות המצביעות על ביצוע העבירה, עשן או ריח של עישון בתא השירותים לאחר השימוש בו על ידי נוסע מסוים, אך זאת רק במידה והעד לאירוע יוכל לקשר בין נוסע אשר זה עתה יצא מתא השירותים לבין עשן/ ריח סיגריות, המעידים על ביצוע עבירת העישון כאמור בתא השירותים ע"י הנוסע כאמור, וזאת - על מנת שניתן יהיה להוכיח את ביצוע העבירה כאמור לו יבקש הנוסע להישפט בביהמ"ש**

4.13.5 **הטופס יכלול פרטים בדבר:** פרטי הנוסע (העברייני), פרטי נאמן הבטיחות הממלא את הטופס, פרטי עדים למקרה (נוסעים או אנשי צוות, ובלבד שהם כאמור תושבי או אזרחי ישראל), פרטי הטיסה, ופרטי האירוע - בפירוט רב ובהיר ככל הניתן.

4.13.6 **הנוסע (החשוד) ימסור גרסתו** בצורה מסודרת על גבי הטופס, תירשם גם תגובתו הספונטנית על ידי הנאמן, והמסמך יחתם גם על - ידו, ככל שישתף פעולה. אם סירב לחתום - הנאמן יציין זאת ע"ג הטופס.

4.13.7 יש לוודא כי **העדים (נוסעים או אנשי הצוות) הינם תושבי או אזרחי ישראל**, אחרת המפקח ברת"א ו/או התובע הראשי במשרד התחבורה יתקשו באיתורם לשם גביית עדותם בהליך המשפטי שיתקיים, אם יתקיים, לנוסע.

4.13.8 ככל שמסתייע בידו, **הנאמן יצלם את האירוע** באמצעות: מצלמה רגילה / מצלמה בתוך מכשיר טלפון נייד, בין צילום "סטילס" או הסרטה, וככל שהדבר מסתייע – לטופס האירוע יצורף צילום האירוע כראייה, אפשר על ידי תמונה של ממש, או לחלופין על גבי CD, DVD, DISK-ON-KEY. הוראה זו בנוהל אינה בגדר חיוב אלא רק מקום שהדבר מסתייע. יש לזכור כי קל יותר להרשיע בדיעבד מקום שיש ראייה מצולמת ומוכחת אשר אינה משתמעת לשתי פנים.

4.13.9 הטופס על צרופותיו, והצילום ככל שבוצע, מהווים יחד את **התשתית העובדתית והראייתית** הנדרשת לשם הגשת ההליך המשפטי כנגד הנוסע, בין אם בהודעת קנס ע"י בעל התפקיד המתאים ברת"א, ובין אם בכתב אישום ע"י התובע הראשי במשרד התחבורה.

4.13.10 הטופס יחתם ויעבור מנאמן הבטיחות לבעל תפקיד אצל המפעיל האווירי, האמון על הנושא והמהווה איש קשר מול המפקח על העבירות המנהליות ברת"א לעניין זה. איש הקשר יעביר זאת בהקדם האפשרי, או במועד קבוע (בהתאם לנוהל עבודה שיוסדר בין איש הקשר במפעיל האווירי לבין המפקח על העבירות המנהליות ברת"א מראש) אל המפקח על העבירות המנהליות ברת"א.

4.1.4 המפקח על העבירות המנהליות ברת"א:

4.14.1 המפקח על העבירות המנהליות ברת"א יקבל את טופסי הדיווח של נאמני הבטיחות בכל חברות התעופה והמפעילים האוויריים, על צרופותיהם, מאנשי הקשר במפעילים האוויריים לעניין זה, במועדים שייקבעו מראש בנוהל עבודה בין המפקח לבין אנשי הקשר.

GEN 3.0.205; AP 3.0.205		GEN Handbook
נוהל אכיפת עבירות מנהליות בטיסה		Revision 1
		14 DEC 2017

4.14.2 הטפסים, יחד עם הצרופות, יתקבלו באופן שוטף, כך שבמועד סמוך לאחר נחיתתו של הנאמן החתום על טופס האירוע בארץ, או במועד המוקדם ביותר בו הדבר מסתייע בידו - יועבר דיווח כאמור למפקח על העבירות המנהליות ברת"א. עניין מועדי העברת הטפסים מהמפעילים האוויריים למפקח על העבירות המנהליות ברת"א הינו עניין לנוהל עבודה פנימי, מוסדר מראש בין המפקח על העבירות המנהליות ברת"א, לבין אנשי הקשר לעניין זה בחברות התעופה הישראליות.

4.14.3 סמכות המפקח על העבירות המנהליות ברת"א מעוגנת בהוראת **סעיף 5(א) לחוק העבירות המנהליות**, כלהלן:

5. (א) שר הממונה על ביצועו של חוק שבתוספת הראשונה (בחוק זה - שר ממונה), או מי שהוא הסמיך לכך, ימנה מפקח לגבי עבירות על הוראות שנקבעו באותו חוק או בתקנות שהותקנו לפיו, שהן עבירות מנהליות; מפקח יהיה עובד המדינה או עובד של תאגיד שהוקם לפי חוק ויקבל הכשרה למילוי תפקידו לעניין העבירות המנהליות שבתחום סמכותו.

.....
(ה) הודעה על מינוי מפקח והעבירות המנהליות שבתחום סמכותו, וכן הודעה על ביטול מינויו או שינויו, יפורסמו ברשומות".

4.14.4 המפקח על העבירות המנהליות ברת"א נדרש לקבל הכשרה / הדרכה בנושא, בהתאם לפרטי נוהל זה ובדומה להכשרה הנדרשת מנאמני הבטיחות. מערך ההדרכה מצורף כנספח א' לנוהל זה, בשינויים המחויבים בין ההכשרה הנדרשת מהמפקח על העבירות המנהליות ברת"א לבין ההכשרה הנדרשת מנאמני הבטיחות, המצוינים בגוף מערך ההדרכה שבנספח א' לנוהל.

4.14.5 המפקח על העבירות המנהליות ימונה ע"י שר התחבורה ומינויו יפורסם ברשומות. המחלקה המשפטית של רת"א תטפל בפרסום ברשומות של מינוי המפקח על העבירות המנהליות ברת"א. ברשומות יפורסמו גם סוגי העבירות שהוא מוסמך להטיל בגינן קנסות. פרסום כאמור יבוצע גם באתר האינטרנט של רת"א.

4.14.6 בהתאם להוראת סעיף 7 לחוק העבירות המנהליות, עם הפרסום ברשומות יקבל המפקח כתב מינוי, ויצוינו בו העבירות המנהליות שבתחום סמכותו.

4.14.7 המפקח יישא עמו את כתב המינוי כל אימת שיעסוק בסוגיה של עבירות מנהליות או בפגישות עם אזרחים או גורמי מקצוע מחברות התעופה בהקשר זה.

4.14.8 כתב המינוי של המפקח יהיה בנוסח אחיד, לפי טופס 1 שבתוספת לתקנות העבירות המנהליות, וכמפורט בטופס GENF 3.0.205-2.

4.14.9 סעיף 8 לחוק העבירות המנהליות דן בסמכות המפקח, וקובע כך:

"(א) היה למפקח או לרשם יסוד סביר להניח כי אדם עבר עבירה שדינה קנס מנהלי קצוב ....., רשאי הוא להטיל עליו את הקנס המנהלי שנקבע לאותה עבירה.

(ב) הודעה על הטלת הקנס תומצא לנקנס לפי טופס שנקבע, ותכיל את הפרטים הבאים:

- (1) שם הנקנס ומענו;
- (2) תיאור תמציתי של העובדות המהוות את העבירה;
- (3) ציון המקום והזמן שבהם נעברה העבירה, במידה שאפשר לבררם;
- (4) ציון הוראות החיקוק שבהן נקבעה העבירה;

GEN 3.0.205; AP 3.0.205		GEN Handbook
נוהל אכיפת עבירות מנהליות בטיסה		Revision 1
		14 DEC 2017

(5) הקנס המוטל.

”.....”

המפקח רשאי להגיע להחלטה כי יש יסוד סביר שאדם עבר עבירה מנהלית בטיסה, על סמך ניירת בלבד, קרי: טופסי הדיווח של הנאמנים, ולא נדרש שיראה את העבירה בעת התרחשותה ממש.

4.5.1 המפקח יעיין בטופס הדיווח של הנאמן שעבר לטיפולו, וככל שיסבור שהעובדות והראיות בטופס מבססות עבירה מנהלית בצורה ראויה, והאמור בטופס מצוי בהלימה להוראות הדין והנוהל, **ישלח הודעת תשלום לנוסע**. מובהר כי ככל שיש צורך בהשלמת פרטים על גבי הטופס, המפקח יהא רשאי לפנות לנאמן הבטיחות ו/או לאיש הקשר בחברת התעופה לעניין זה, בשאלות שתכליתן הבהרות ו/או השלמת פרטים.

4.5.2 ההודעה על הקנס אשר תישלח לנוסע תהיה לפי **טופס אחיד**, המופיע כטופס 4 בתוספת לתקנות העבירות המנהליות, והמצורף **כטופס 3-GENF 3.0.205** לנוהל זה.

4.5.3 המפקח ישלח את הודעת הקנס לנוסע למען הרשום בטופס הדיווח של הנאמן, ובלבד שהמדובר באדם בגיר שטס בכלי טיס של מפעילי ישראל בלבד, בין אם אזרחי ישראל ובין אם זר, לכתובת הרשומה בטופס הדיווח.

4.5.4 הוראת סעיף 35 **לחוק העבירות המנהליות** קובעת לעניין המצאה כדין של הודעת התשלום כך:

”35. (א) הודעה או מסמך אחר שיש להמציאו לאדם לפי חוק זה, המצאתו תהיה באחת מאלה:

(1) במסירה לידו; ובאין למצאו במקום מגוריו או במקום עסקו – לידי בן משפחתו הגר עמו ונראה שמלאו לו שמונה עשרה שנים, ובתאגיד ובחבר-בני-אדם – במסירה במשרדו הרשום או לידי אדם המורשה כדין לייצגו;

(2) במשלוח מכתב רשום לפי מענו של האדם, התאגיד או חבר-בני-אדם, עם אישור מסירה; התאריך שבאישור המסירה יראה כתאריך ההמצאה.

(ב) היה לנמען עורך דין, דייה ההמצאה לעורך הדין או למתמחה שלו, או במסירה לעובד במשרדו.

(ג) המצאה למפקח או לרשם, יכול שתהיה במסירה לעובד במשרדו.”

4.5.5 בנוסף, בהוראת תקנה 15 לתקנות העבירות המנהליות, נאמר כדלקמן:

”הודעה או מסמך אחר שיש להמציאו לאדם לפי החוק, ניתן להמציאו במשלוח מכתב רשום לפי מענו של האדם, התאגיד או חבר בני אדם; היום העשרים לאחר המשלוח כאמור יראה כתאריך ההמצאה, זולת אם הוכיח הנמען שלא קיבל את ההודעה או המסמך מסיבות שאינן תלויות בו ולא עקב הימנעותו מלקבלם.”

4.5.6 בהתאם לאמור, המפקח על העבירות המנהליות ברת”א ימציא לנוסע את הודעת הקנס במכתב שיישלח בדואר רשום על פי המען הרשום בדו”ח פרטי האירוע של הנאמן, ויראו ביום ה- 20 לאחר משלוח את תאריך ההמצאה של הודעת הקנס לידי הנוסע.

4.5.7 **תקנות העבירות המנהליות יוצרות חזקה שהודעת הקנס נתקבלה ביום ה- 20 מיום משלוח ההודעה אצל הנוסע.**

4.5.8 נבהיר כי הוראות אלה חלות הן על נוסע שהוא אזרח או תושב ישראל, והן על נוסע שהוא אזרח או תושב זר, בכלי טיס של מפעילי ישראל בלבד.

GEN 3.0.205; AP 3.0.205		GEN Handbook
נוהל אכיפת עבירות מנהליות בטיסה		Revision 1
		14 DEC 2017

- 4.5.9. אזרח או תושב ישראלי המבצע עבירות מנהליות בכלי טיס של מפעיל ישראלי אשר קיבל קנס ולא שילם, וגם לא ביקש להישפט - הקנס ייגבה באמצעות המרכז לגביית קנסות אגרות והוצאות שבהנהלת בתי המשפט. ראה נספח ב' לנוהל זה - מכתב הודעה סטנדרטי מאת המפקח על העבירות המנהליות ברת"א אל מרכז גביית אגרות והוצאות בהנהלת בתי המשפט, בעניין זה.
- 4.5.10. כלפי אזרחים זרים המבצעים עבירות מנהליות בכלי טיס של מפעיל ישראלי בדרך לישראל, אשר אין להם זיקה לישראל במובן זה שישראל אינה מקום מושבם הקבוע ואין להם כל נכסים בישראל שניתן להיפרע מהם לטובת גביית הקנס - לא ניתן לבצע אכיפה באמצעות הליכי הוצאה לפועל דרך המרכז לגביית קנסות והוצאות בבתי המשפט.
- 4.5.11. עותקים מטופס דיווח על עבירה מנהלית בטיסה ששלח איש הקשר בחברת התעופה לרת"א, ומהודעת התשלום ששלח המפקח לנוסע, יישלחו יחדיו לתובע הראשי במשרד התחבורה. הדבר חיוני שכן לו יבקש הנוסע להישפט והתובע הראשי יידרש לכתיבת כתב אישום, הטופס על צרופותיו מהווה התשתית העובדתית והראייתית לכתב האישום.
- 4.5.12. המפקח יעקוב אחר ביצוע תשלום הקנס, וככל שלא ישולם במועדו, היה ועסקינן באזרח או תושב ישראלי - יבקש את המרכז לגביית קנסות אגרות והוצאות שבהנהלת בתי המשפט לנקוט כנגדו הליכי הוצאה לפועל.
- 4.5.13. שלח הנוסע למפקח על העבירות המנהליות ברת"א מכתב ובו בקשה לביטול הקנס או בקשה להישפט - על המפקח להמציאו ללא דיחוי לתובע הראשי במשרד התחבורה. המפקח לא ישיב לנוסע לגופן של הבקשות אלא יודיעו כי בקשותיו הועברו לגורם המוסמך - הוא התובע הראשי במשרד התחבורה, תוך ציון שמו, תפקידו ופרטי ההתקשרות עמו, במישרין.
- 4.6. **תשלום הקנס המנהלי:**
- 4.6.1. סעיף 16 לחוק העבירות המנהליות קובע כי על הנוסע לשלם את הקנס המנהלי בתוך 60 ימים מיום המצאת ההודעה.
- 4.6.2. התשלום יעבור **למינהל הכנסות המדינה במשרד האוצר**, ולא לקופתה של רת"א (ראה לעניין זה את הוראת סעיף 8א(א) לחוק נכסי המדינה, התשי"א-1951).
- 4.6.3. סעיף 17 לחוק העבירות המנהליות קובע כי אם אדם לא שילם קנס מנהלי במועדו (קרי- בתוך 60 ימים מיום המצאת ההודעה אשר כאמור רואים אותה כהגיע ליעדה בתום 20 ימים מיום המשלוח, קרי: **במצטבר 80 ימים** מיום משלוח הודעת הקנס לנוסע), וגם לא הודיע כי רצונו להישפט ו/או על בקשה לביטול הקנס (אשר יש להגישן בתוך 30 ימים מיום שהגיעה הודעת הקנס לידיו של הנוסע קרי במצטבר בתוך 50 ימים לכל היותר מיום שליחת הודעת הקנס), תתווסף על הקנס **תוספת פיגורים** בהתאם להוראת סעיף 67 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977. סעיף 67 לחוק העונשין מאפשר לגבות **חמישים אחוזים יותר מהסכום הנקוב באופן חד-פעמי**, ולאחר מכן - **חמישה אחוזים נוספים בכל שנה**, עד לביצוע הגבייה בפועל.
- 4.6.4. המשמעות המעשית לדידו של המפקח ברת"א הינה כלהלן: אם הנוסע לא שילם את הקנס, לא ביקש להישפט וגם לא ביקש לביטולו של הקנס, **בתוך 60 ימים מיום שהגיעה אליו הודעת הקנס**, כלומר **80 ימים מיום משלוח ההודעה** - אזי רשאי המפקח על העבירות המנהליות ברת"א לבקש את המרכז לגביית אגרות וקנסות לנקוט כנגד הנוסע בהליכי הוצאה לפועל לשם גביית הקנס.

GEN 3.0.205; AP 3.0.205		GEN Handbook
נוהל אכיפת עבירות מנהליות בטיסה		Revision 1
		14 DEC 2017

4.6.5. **סעיף 18 לחוק העבירות המנהליות** קובע כי הוראות **פקודת המיסים (גבייה)**

יחולו על גבייתו של קנס מנהלי שלא שולם במועדו, לרבות הפרשי הצמדה, ריבית ותוספת פיגורים כאילו היה מס באותה פקודה. המשמעות המעשית הינה כי כאשר אדם, תושב או אזרח ישראל, לא משלם את הקנס במועדו – **רשאי המרכז לגביית אגרות וקנסות בהנהלת בתי המשפט להטיל עיקולים על חשבונות הבנק ועל נכסים נוספים (דירה, רכב) המצויים בבעלותו של הנוסע בארץ, וזאת באורח מידי וללא צורך לקבל פסק דין של ביהמ"ש** בעניין זה קודם הטלת העיקולים. סוגיית הגבייה עוברת, הלכה למעשה, לטיפולו של המרכז לגביית אגרות וקנסות ויוצאת מידי סמכותה החוקית של רת"א. סמכות המעקב אחר הגבייה הינה באמצעות המפקח על העבירות המנהליות ברת"א המהווה איש הקשר בין רת"א לבין המרכז לגביית אגרות וקנסות ועוקב אחר התהליך, עד למיצויו.

4.6.6. יוער, כי לפי הוראת סעיף 19 לחוק העבירות המנהליות, אם אדם לא שילם קנס

מנהלי שהוטל עליו בתוך שישה חודשים מיום הטלתו, בית המשפט רשאי לבקשת התובע הראשי במשרד התחבורה, לצוות כי יוטל עליו במקום הקנס **מאסר בפועל** לפרק זמן שאינו עולה על שנה.

4.6.7. בהתאם להוראת סעיף 23 לחוק העבירות המנהליות אם אדם שילם את הקנס

בגין העבירה המנהלית – **העבירה כופרה ונסלחה**.

4.6.8. אם מדובר **באזרח זר** – הודעת התשלום נשלחת למענו (בהתאם למען שמילא

נאמן הבטיחות בטופס הדיווח, לאחר שבירר מול הנוסע את מענו). המרכז לגביית קנסות ואגרות בהנהלת בתי המשפט אינו יכול לאכוף את הקנס על תושב/ אזרח זר הנעדר זיקה לישראל ואין לו נכסים בארץ.

4.7. **בקשת ביטול הקנס:**

4.7.1. המפקח על העבירות המנהליות ברת"א ישלח את הודעת הקנס לנוסע, עם עותק לתובע הראשי במשרד התחבורה.

4.7.2. לנוסע ישנה האפשרות לבקש את ביטול הקנס, בהתאם להוראת סעיף 8 לחוק העבירות המנהליות, הקובע כך:

"(א) הומצאה לנקנס הודעה לפי סעיף 8 רשאי הוא להגיש לתובע, שהיועץ המשפטי לממשלה הסמיכו לעניין סעיף זה (להלן - **התובע המוסמך**) בקשה לביטול ההודעה בתוך 30 ימים מיום שהומצאה לו; נוכח התובע המוסמך כי התקיימה אחת מהעילות המפורטות להלן, רשאי הוא לבטל את ההודעה:

(1) העבירה לא נעברה או שהיא לא נעברה בידי הנקנס;

(2) בנסיבות המקרה אין ענין לציבור בהמשך ההליכים.

(ב) התובע המוסמך ייתן החלטה מנומקת בתוך זמן סביר בנסיבות העניין וימציא את החלטתו כאמור לפונה.

(ג) התובע המוסמך יערוך רישום של הודעות שביטל לפי סעיף זה ושל העילות לביטול ההודעות.

(ד) הגשת בקשה לביטול הודעה אינה דוחה את המועד לתשלום הקנס.

(ה) מי שהגיש בקשה לביטול הודעה, כאמור בסעיף זה, אינו רשאי להודיע על רצונו להישפט לפני שהתובע המוסמך המציא לו את החלטתו; דחה התובע המוסמך את הבקשה לביטול הודעה, רשאי מגיש הבקשה להודיע כי ברצונו להישפט על העבירה בתוך 30 ימים ממועד המצאת ההחלטה אף אם שילם את הקנס לפני שהתובע המוסמך המציא לו את החלטתו הדוחה את הבקשה.

GEN 3.0.205; AP 3.0.205		GEN Handbook
נוהל אכיפת עבירות מנהליות בטיסה		Revision 1
		14 DEC 2017

(ו) התובע המוסמך רשאי לדון בבקשה שהוגשה לאחר המועד האמור בסעיף קטן (א) אם שוכנע שהבקשה לא הוגשה במועד בשל סיבות שלא היו תלויות במבקש ושמנעו ממנו להגישה במועד והיא הוגשה מיד לאחר שהוסרה המניעה."

4.7.3. כאמור, **סמכות ביטולה של הודעת הקנס היא אך ורק בידי התובע הראשי** במשרד התחבורה, ואין למפקח על העבירות המנהליות ברת"א סמכות לבטל את הקנס, אע"פ שרת"א היא ששלחה את הודעת הקנס המקורית לנוסע. משכך, אפילו קיבל המפקח על העבירות המנהליות ברת"א את הבקשה, לא ישיב לה לגופה, ויעביר את הבקשה אל הגורם המוסמך - הוא התובע הראשי במשרד התחבורה, ויעדכן במקביל את המבקש כי הגורם הנכון לפנייתו הינו התובע הראשי במשרד התחבורה, תוך ציון פרטיו ופרטי ההתקשרות הישירה עימו.

4.8. בקשה להישפט

4.8.1. בהתאם להוראת **סעיף 8(ג) לחוק העבירות המנהליות**, הנוסע רשאי להגיש **בקשה להישפט**, במקום לשלם את הקנס, בתוך 30 ימים מיום שהומצאה לו הודעת הקנס.

4.8.2. היה ובקשת הנוסע להישפט הגיעה למפקח על העבירות המנהליות ברת"א או לבעל תפקיד אחר ברת"א, יש להעבירה ללא דיחוי **לתובע הראשי** במשרד התחבורה.

4.8.3. אין להשיב לנוסע דבר לגופה של הבקשה, אלא **להודיעו באופן לאקוני** במכתב בנוסח אחיד כי בקשתו הועברה לגורם המוסמך - הוא התובע הראשי במשרד התחבורה, אשר ישיבו במישרין, תוך ציון פרטי ההתקשרות עם התובע הראשי.

4.8.4. סעיפים 13-15 לחוק העבירות המנהליות מסדירות את ההליך המשפטי שיתקיים כנגד נוסע שביקש להישפט. ההליך המשפטי הינו באחריותו של התובע הראשי במשרד התחבורה והוא שמנהל את התיק המשפטי כנגד הנוסע בביהמ"ש. על המפקח ברת"א לעמוד בקשר עם התובע הראשי על מנת לעקוב אחר ניהול ההליך המשפטי ואחר תוצאתו.

4.8.5. התובע הראשי במשרד התחבורה מוסמך להגיש **כתב אישום לבית המשפט השלום** בגין העבירה המנהלית, בהתבסס על התשתית העובדתית והראייתית הקבועה בדו"ח האירוע בחתימת הנאמן.

4.8.6. חיוני להעביר לתובע הראשי במשרד התחבורה עותק **מהודעת הקנס על כל הצרופות האפשריות**: דו"ח האירוע של הנאמן על צרופותיו, ככל שיש כאלה, למשל: צילום האירוע כראייה, אם קיים - המהווה את התשתית העובדתית והראייתית לכתב האישום, כנדרש בנוהל זה.

4.8.7. לפי הוראת **סעיף 13(א) סיפא לחוק העבירות המנהליות**, לתובע הראשי במשרד התחבורה **שיקול הדעת שלא להגיש כתב אישום**, אע"פ שיצאה הודעת קנס מאת המפקח על העבירות המנהליות ברת"א, ואע"פ שהנוסע ביקש להישפט, וזאת **מטעמים מיוחדים שיידשמו**, ובהתאם לשיקול דעתו המנהלי של התובע הראשי. למשל: מקום שהוא סבור כי התשתית העובדתית והראייתית חלשה להשגת הרשעה בתיק, או בשל נסיבות אישיות מיוחדות כמו למשל אסון או מחלה קשה אשר פקדו את הנוסע מאז קרות העבירה, רשאי התובע הראשי להחליט כי אינו מגיש כתב אישום ומוחל לנוסע על העבירה, בנסיבות חריגות כאמור.

אם התובע הראשי החליט שלא להגיש כתב אישום - יודיע על כך למפקח על העבירות המנהליות ברת"א, אשר יודיע על כך לאיש הקשר בחברת התעופה האמון על הנושא.

GEN 3.0.205; AP 3.0.205		GEN Handbook
נוהל אכיפת עבירות מנהליות בטיסה		Revision 1
		14 DEC 2017

4.8.8 לביהמ"ש הסמכות להרשיע או לזכות את העבריין : אם זוכה- אין מקום להטלת קנס ; אם הורשע - ביהמ"ש יקצוב את הקנס.

4.9 נוסע המתעלם מהודעת הקנס

4.9.1 הוראת סעיף 17 לחוק העבירות המנהליות מטפלת בסיטואציה בה הנוסע מתעלם מהודעת הקנס, קרי : אינו משלם מחד, ואינו מבקש להישפט או לבטל את הקנס מאידך.

4.9.2 בסיטואציה כזו, היה והנוסע תושב או אזרח ישראל, קובע החוק כי **יתווסף קנס פיגורים** על הקנס המקורי, והדבר יועבר כאמור לטיפולו של **המרכז לגביית אגרות וקנסות בהנהלת בתי המשפט**, כאשר המפקח ברת"א יעקוב אחר הביצוע והאכיפה של הודעת הקנס אל מול המרכז לגביית אגרות וקנסות בהנהלת בתי המשפט כאמור.

4.9.3 הדבר אינו מצריך פעולה מנהלית של בעל תפקיד ברת"א.

4.9.4 אם הנוסע **בעל דרכון זר**, ונעדר כל זיקה לישראל במובן זה שאין לו נכסים בארץ – המרכז לגביית אגרות והוצאות בהנהלת בתי המשפט יתקשה לאכוף את הקנס, ועל כן המפקח ברת"א לא יבקש זאת ממנו.

5. תוצאות הפעילות

5.1 תוצאות התהליך

התוצאה יכולה להיות אחת מבין כמה אפשרויות :

- 5.1.1 **תשלום** הקנס ע"י הנוסע (ראה לעניין זה סעיף 4.5 לנוהל זה לעיל) ;
- 5.1.2 בקשת **ביטול** הקנס ע"י הנוסע – הסמכות הינה של התובע הראשי (ראה לעניין זה סעיף 4.6 לנוהל זה לעיל) ;
- 5.1.3 בקשה להישפט ע"י הנוסע - העברת ההליך לפסים של הליך משפטי לכל דבר ועניין (ראה לעניין זה סעיף 4.7 לנוהל זה לעיל) ;
- 5.1.4 **התעלמות** של הנוסע והפעלת הליכי הוצאה לפועל באמצעות המרכז לגביית אגרות וקנסות בהנהלת בתי המשפט, בכפוף לכך שהמדובר בנוסע ישראלי (ראה לעניין זה סעיף 4.8 לנוהל זה לעיל).

5.2 פעילויות עתידיות

בעתיד עתידים להתמנות מטעם חברות התעופה נאמני בטיחות תעופה ובמקביל מטעם רת"א המפקח על העבירות המנהליות ולאחר פרסום מינויים כאמור – התהליך יוכל להתבצע בהתאם לשלבים שתוארו כאמור.

5.3 תיוק, תיעוד ודיווח

5.3.1 בהתאם להוראת תקנה 16 לתקנות העבירות המנהליות, התובע הראשי במשרד התחבורה יידרש לניהול מירשם של עבירות מנהליות בטיסה אשר הוטל בגינן קנס מנהלי.

5.3.2 המרשם יכלול פרטים בדבר :

5.3.2.1 הנוסע- שם הנוסע, מספר תעודת זהות או דרכון, שנת לידה, מען ;

GEN 3.0.205; AP 3.0.205		GEN Handbook
נוהל אכיפת עבירות מנהליות בטיסה		Revision 1
		14 DEC 2017

- 5.3.2.2. **העבירה** - תיאור העבירה, הסעיף הרלבנטי בתקנות ההפעלה, מועד ביצוע העבירה, מקום ביצוע העבירה (פרטי הטיסה, שם חברת התעופה);
- 5.3.2.3. **הקנס** - סכום הקנס המקורי שהוטל, אם הוטל קנס בגין עבירה חוזרת, או קנס פיגורים, או הפרשי הצמדה וריבית, וכיוצא ב – אזי גם פרטים אלו;
- 5.3.2.4. אם ביקש הנוסע **בקשת ביטול הקנס** – מועד הבקשה, והחלטת התובע הראשי בה;
- 5.3.2.5. אם **ביקש הנוסע להישפט** - פרטי ההליך המשפטי: מספר הליך בבימ"ש שלום, תיאור העבירות הכלולות בכתב האישום, מועד דיון בבימ"ש, הכרעת הדין וגזר הדין. אם ננקט הליך של ערעור על החלטת בימ"ש קמא – אז גם פרטי ההליך המשפטי בביהמ"ש המחוזי במסגרת הערעור.
- 5.3.3. חובת ניהול המרשם חלה על **התובע הראשי** במשרד התחבורה, ולא על רת"א.
- 5.3.4. חשיבות ניהול המרשם לדידו של המפקח על העבירות המנהליות ברת"א הינה בעיקרה בשל הצורך לבדוק מול המירשם האם מדובר **בעבירה חוזרת**. כאמור, אם בוצעה עבירה זהה על ידי אותו הנוסע בשלוש השנים שקדמו לביצוע העבירה הנוכחית לכל היותר, הרי שעל המפקח להוציא לנוסע הודעה בדבר כפל קנס.
- 5.3.5. חשיבות ניהול המרשם לדידו של התובע הראשי נובעת מהצורך **להציג עבירות קודמות** מקום שמתנהל הליך משפטי בבית משפט במסגרת הליכי הטיעון לעונש בפני ביהמ"ש, ולדרוש החמרת העונש אם המדובר בעבריין חוזר המבצע שוב ושוב עבירות מנהליות בטיסה, בדומה להתייחסותם של בתי המשפט לעבריניים פליליים בעלי עבר פלילי עשיר, המקבלים לא אחת גזרי דין חמורים יותר ממי שהורשע לראשונה.
- 5.3.6. חברות התעופה רשאיות לנהל **מירשם פנימי** לעניין זה, לצרכיהן.

GEN 3.0.205; AP 3.0.205		GEN Handbook
נוהל אכיפת עבירות מנהליות בטיסה		Revision 1
		14 DEC 2017

נספח א' - מערך הדרכה בנושא אכיפת עבירות מנהליות בעת טיסה - הן למפקח על העבירות המנהליות ברת"א והן לנאמני בטיחות תעופה בחברות התעופה:

מערך הדרכה: אכיפת עבירות מנהליות בטיסה

משך ההדרכה: יום שלם

עזרים:

- חוק העבירות המנהליות, התשמ"ו-1985
- תקנות העבירות המנהליות, התשמ"ו-1986
- חוק הטיס, התשע"א - 2011
- תקנות העבירות המנהליות (קנס מנהלי - עבירות בטיחות בטיסה), התשס"ו- 2006
- תקנות הטיס (הפעלת כלי טיס וכללי טיסה), התשמ"א - 1981
- חוק העונשין, תשל"ז - 1977 - הוראות בנושא קנסות
- פקודת המיסים (גבייה)
- הוראות נוהל רת"א בנושא עבירות מנהליות בטיסה

מבנה השיעור

שיעורים - ראשי פרקים:
1. מבוא כללי
2. מהי עבירה מנהלית בטיסה?
3. פירוט העבירות המנהליות בטיסה
4. הקנס המנהלי בטיסה
5. נאמן בטיחות בטיסה
6. מילוי טופס דיווח על עבירה מנהלית
7. המפקח על העבירות המנהליות ברת"א
8. תשלום הקנס המנהלי
9. בקשת ביטול קנס

GEN 3.0.205; AP 3.0.205		GEN Handbook
נוהל אכיפת עבירות מנהליות בטיסה		Revision 1
		14 DEC 2017

10. בקשה להישפט
11. נוסע המתעלם מהודעת הקנס
12. סדרי רישום של עבירות מנהליות
13. טפסים
14. סימולציות ותרגיל (למפקח) או מבחן (לנאמן בטיחות)

דגשים למדריך

- בדיקה שעברת על כל תתי - הנושאים בתוך כל ראש פרק
- בדיקה אל מול הדינים הרלבנטיים

1. מבוא כללי

הצג את מטרת השיעור

- 1.1 המטרות של הדינים השונים בכלל, ונוהל רת"א בפרט, בהקשר של קנסות מנהליים בכלל, וקנס בגין עבירה מנהלית בטיסה בפרט.
- 1.2 הקשר בין הדינים הכלליים לדינים המעגנים את הקנס בגין עבירה מנהלית בטיסה בפרט.
- 1.3 תפקידי "השחקנים" בהליך של קנס מנהלי בטיסה: הנוסע, אנשי הצוות, נוסעים שהם עדים לביצוע העבירה, נאמן הבטיחות, איש הקשר בחברת התעופה בין נאמני הבטיחות לבין המפקח על העבירות המנהליות ברת"א, המפקח על העבירות המנהליות ברת"א, מפקחים ברת"א שהם POI של חברות תעופה ומפעילים אוויריים, התובע הראשי במשרד התחבורה, המרכז לגביית אגרות וקנסות בהנהלת בתי המשפט.

2. מהי עבירה מנהלית בטיסה?

- 2.1 הסעיפים הרלבנטיים בחוק העבירות המנהליות;
- 2.2 חוק הטיס- המצוין בתוספת לחוק העבירות המנהליות; ובמיוחד הוראת סעיף 102 לחוק הטיס.
- 2.3 תקנות העבירות המנהליות, התשמ"ו – 1986- אשר יש בהן טפסים אחידים בקשר למינוי המפקח ובקשר להודעת הקנס, וכן תקנות העבירות המנהליות (קנס מנהלי – עבירות בטיחות בטיסה), התשס"ו- 2006;
- 2.4 תקנות 11א, 14 ו- 18 לתקנות הטיס (הפעלת כלי טיס וכללי טיסה), התשמ"ב- 1981;
- 2.5 תחולת העבירה המנהלית – על בגיר בלבד, בכלי טיס של מפעיל אווירי ישראלי בלבד, הליכי הוצל"פ ניתן לנקוט רק נגד תושב או אזרח ישראלי בעל נכסים בארץ בלבד.

GEN 3.0.205; AP 3.0.205		GEN Handbook
נוהל אכיפת עבירות מנהליות בטיסה		Revision 1
		14 DEC 2017

3. פירוט העבירות

- 3.1. עבירות העישון, אי חגורת חגורת בטיחות, ושימוש באביזר אלקטרוני מטלטל.
- 3.2. הסבר מפורט - היסודות של כל עבירה ועבירה;
- 3.3. חריגים לעבירה;
- 3.4. אופן ההודעה לנוסע;

4. הקנס המנהלי בטיסה

- 4.1. סעיף 2 לחוק העבירות המנהליות;
- 4.2. מהו קנס קצוב?;
- 4.3. כפל קנס מקום שיש עבירה חוזרת;
- 4.4. מהי עבירה נמשכת ומדוע אינה רלבנטית לתחום הטיסה?
- 4.5. הסנקציות האפשריות: סכומי הקנסות בגין עבירות מנהליות בטיסה, כפל קנס, ריבית פיגורים, מאסר במקום קנס.

5. נאמן בטיחות בטיסה

- 5.1. סעיף 102 לחוק הטיס;
- 5.2. אחריות המפעיל האווירי למנות נאמן בטיחות בטיסה;
- 5.3. המינוי- אישי; המינוי יבוצע ע"י מנהל רת"א ולאחר היוועצות בגורמים רלבנטיים במשטרה; הפרסום – באתר האינטרנט של רת"א ושל המפעיל האווירי;
- 5.4. דרישות הכשירות: לכאורה כל דייל, ובלבד שעבר הכשרה מתאימה, שתבוצע ע"י המפעיל האווירי ותאושר מראש ע"י ה- POI של החברה ברת"א. אפשרי באמצעות לומדה אישית ואין הכרח להדרכה פרונטלית;
- 5.5. התחייבות הנאמן להימנע מניגוד עניינים: באופן קונקרטי- מקום שיש קרוב משפחה, מכר או ידיד על הטיסה- לא יוכל לבצע את תפקידו כלפי אותו נוסע, ככל שבמקרה הרלוונטי קיים ניגוד עניינים. ודוק: יוכל לבצע תפקידו כלפי יתר הנוסעים באותה טיסה;
- 5.6. הנאמן יענוד תג המציין את שמו לאורך כל הטיסה;
- 5.7. הבהרה לנוסעים - בדבר תפקידי וסמכויות הנאמן בכל הנוגע לאכיפת עבירות מנהליות גם בתחילתה של הטיסה וגם במהלכה אם הנאמן נתקל בעבירה קונקרטית, לרבות פרטי העבירות והיקף הקנסות בגינן; אפשרי באמצעות סרטון הדרכה לנוסעים;
- 5.8. רישום מסודר של הנאמנים במפעיל האווירי ועדכון רת"א על כל שינוי- רשימה מעודכנת תהיה בידי כל מפעיל אווירי ביחס לנאמני הבטיחות המועסקים על ידו,

GEN 3.0.205; AP 3.0.205		GEN Handbook
נוהל אכיפת עבירות מנהליות בטיסה		Revision 1
		14 DEC 2017

ובמקביל בידי המפקח על העבירות המנהליות ברת"א, ביחס לכל נאמני הבטיחות בכל המפעילים האוויריים הישראליים.

6. טופס דיווח אירוע על עבירה מנהלית בטיסה

- 6.1 טופס GENF 3.0.205-1. סימולציה – מילוי טופס (גם לנאמנים וגם למפקח ברת"א);
- 6.2 סיטואציה בה הנוסע מסרב להזדהות;
- 6.3 סיטואציה בה הנוסע אלים;
- 6.4 הפרטים שיש למלא בטופס;
- 6.5 גרסתו וחתימתו של החשוד;
- 6.6 עדים לאירוע;
- 6.7 הוכחת האירוע – באמצעות צילום, אם מסתייע;
- 6.8 העברת הטופס מהנאמן לאיש קשר במפעיל האווירי וממנו למפקח על העבירות המנהליות ברת"א, בהקדם האפשרי או במועד קבוע לפי נוהל עבודה מוסדר מראש ביניהם;
- 6.9 סימולציה – מילוי יחד (המדריך והמודרך) - טופס דיווח על עבירה מנהלית בטיסה.

7. המפקח על העבירות המנהליות ברת"א

- 7.1 המפקח על העבירות המנהליות – עובד מדינה, עובד רת"א;
- 7.2 מינויו ע"י שר התחבורה. פרסום המינוי ברשומות. כתב מינוי;
- 7.3 חובת הכשרה והדרכה למפקח – לפי מערך הדרכה זה;
- 7.4 תפקידים וסמכויות של המפקח;
- 7.5 קבלת טפסי דיווח על עבירות מנהליות שבוצעו ע"י נוסעים בטיסה מנאמני הבטיחות באמצעות אנשי הקשר במפעילים האוויריים, בהקדם האפשרי או לפי נוהל עבודה מוסדר מראש לעניין מועדי העברה קבועים של הטפסים, עיון בהם, ובדיקה כי הם מכוננים ברמה העובדתית המשפטית והראייתית עבירה;
- 7.6 החלטה בדבר הודעת קנס לנוסע, חישוב הסכום מקום שיש כפל קנס;
- 7.7 המצאה כדין של הודעת קנס לנוסע באמצעות מכתב בדואר רשום;
- 7.8 הקשר בין המפקח ברת"א לתובע הראשי במשרד התחבורה מקום שהנוסע ביקש בקשת ביטול הקנס או בקשה להישפט;
- 7.9 הקשר בין המפקח ברת"א למרכז לגביית אגרות וקנסות בהנהלת בתי המשפט מקום שהנוסע התעלם ויש לנקוט הליכי גבייה באמצעות ההוצאה לפועל.

GEN 3.0.205; AP 3.0.205		GEN Handbook
נוהל אכיפת עבירות מנהליות בטיסה		Revision 1
		14 DEC 2017

8. תשלום הקנס המנהלי

- 8.1. סעיף 16 לחוק העבירות המנהליות- מועד תשלום הקנס המנהלי ;
- 8.2. העברת התשלום למינהל הכנסות המדינה במשרד האוצר ;
- 8.3. תוספת פיגורים - בהתאם להוראת סעיף 67 לחוק העונשין ;
- 8.4. גבייה באמצעות הוראות פקודת המיסים (גבייה) ;
- 8.5. העברת הליכי האכיפה לגבייה באמצעות המרכז לגביית קנסות ואגרות בהנהלת בתי המשפט ;
- 8.6. סעיף 19 לחוק העבירות המנהליות- המרת הקנס במאסר ע"פ החלטת בימ"ש ;
- 8.7. סעיף 23 לחוק העבירות המנהליות- תשלום הקנס ;
- 8.8. מה דינו של אזרח זר שאין לו נכסים בארץ- היעדר יכולת לגבות באמצעות המרכז לגביית אגרות וקנסות ;
- 8.9. סימולציה- מילוי טופס הודעת קנס (רק למפקח, לא לנאמנים).

9. בקשת ביטול הקנס

- 9.1. סעיף 8א לחוק העבירות המנהליות – בקשת ביטול הקנס בתוך 30 ימים מיום שהודעת הקנס הומצאה לנוסע ;
- 9.2. סמכות ביטול- לתובע הראשי במשרד התחבורה בלבד ;
- 9.3. עילות ביטול הקנס ;
- 9.4. הקשר בין המפקח ברת"א לתובע הראשי ולנוסע.

10. בקשה להישפט

- 10.1. הוראת סעיף 8(ג) לחוק העבירות המנהליות- בקשה להשפט בתוך 30 ימים מיום המצאת הודעת הקנס
- 10.2. הסמכות – לתובע הראשי במשרד התחבורה בלבד

GEN 3.0.205; AP 3.0.205		GEN Handbook
נוהל אכיפת עבירות מנהליות בטיסה		Revision 1
		14 DEC 2017

- 10.3. הקשר בין המפקח ברת"א לתובע הראשי
- 10.4. סעיפי 13-15 לחוק העבירות המנהליות – התנהלות ההליך המשפטי בבימ"ש שלום
- 10.5. הגשת כתב אישום
- 10.6. שיקול דעתו של התובע הראשי בביטול הקנס בכל שלב של ההליך המשפטי
- 10.7. שיקול דעתו של ביהמ"ש אליו הוגש כתב האישום : הרשעה או זיכוי, וכן סוג העונש והיקפו - ממאסר בפועל ועד לקנס, וכן גובה קנס שאינו פחות מהנקוב בתקנות.

11. נוסע המתעלם מהודעת הקנס

- 11.1. סעיף 17 לחוק העבירות המנהליות ;
- 11.2. הקשר בין המפקח ברת"א למרכז לגביית אגרות וקנסות בהנהלת בתי המשפט מקום שהנוסע מתעלם והתחלה של הליכי גביית הקנס המנהלי בלא צורך בפס"ד ;
- 11.3. סימולציה- כתיבת מכתב מאת המפקח ברת"א למרכז לגביית קנסות בהנהלת בתיהמ"ש (רק למפקח, לא לנאמנים).

12. מרשם העברות המנהליות בטיסה

- 12.1. תקנה 16 לתקנות העבירות המנהליות ;
- 12.2. סמכות התובע הראשי בניהול מרשם העבירות המנהליות בטיסה ;
- 12.3. הקשר בין המפקח ברת"א לתובע הראשי לעניין המרשם ;
- 12.4. בדיקה מול המירשם לגבי עבירה חוזרת, בדיקה לפני טיעון לעונש בביהמ"ש, ועדכון במרשם של תוצאות ההליכים ;
- 12.5. סימולציה- כתיבת מכתב מאת המפקח ברת"א אל התובע הראשי במשרד הראשי לגבי בירור ממירשם העבירות המנהליות בטיסה לגבי נוסע ספציפי (רק למפקח, לא לנאמנים).

13. נספחים וטפסים

- 13.1. GENF 3.0.205-1 - טופס דיווח על עבירה מנהלית;
- 13.2. GENF 3.0.205-2 - כתב מינוי למפקח על הקנסות המנהליים ברת"א;

GEN 3.0.205; AP 3.0.205		GEN Handbook
נוהל אכיפת עבירות מנהליות בטיסה		Revision 1
		14 DEC 2017

13.3 . GENF 3.0.205-3 - הודעת קנס ;

13.4 . נספח א'- מערך ההדרכה הנדרש להכשרת הנאמנים והמפקח ;

13.5 . נספח ב'- דוגמא למכתב פנייה של המפקח ברת"א למרכז לגביית קנסות אגרות והוצאות בהנהלת בתיהמ"ש.

14. סימולציות וכן תרגיל או בחינה

14.1 . מילוי של כל אחד מהטפסים המצורפים לנוהל, בסימולציה אפשרית, יחד עם המודרך וכן מכתבים שונים לאורך ההדרכה, כמפורט במערך זה. (לנאמנים – רק טופס ראשוני, היתר – רק למפקח) ;

14.2 . סימולציה, מבחן או תרגיל – לשיקול דעת הגורם המעסיק את המודרך ;

GEN 3.0.205; AP 3.0.205		GEN Handbook
נוהל אכיפת עבירות מנהליות בטיסה		Revision 1
		14 DEC 2017

נספח ב' - מכתב סטנדרטי של המפקח על העבירות המנהליות ברת"א אל המרכז לגביית קנסות ואגרות בהנהלת בתי המשפט

[לוגו, תאריך, סמך]

לכבוד : ראש המרכז לגביית אגרות הוצאות ותשלומים שבהנהלת בתי המשפט

שלום רב,

הנדון : הטלת קנס מנהלי – בקשת אכיפה

הריני להודיעך כי ביום..... הוטל על הנוסע/ת :

שנת לידה	מר/גב'
מען	מספר תעודת זהות/ דרכון ישראלי
	פרטים להתקשרות

קנס מנהלי בטיסה ..... [פרטי טיסה]

בגין עבירה מנהלית שביצע בטיסה [תיאור העבירה] .....

לפי תקנה..... לתקנות הטיס (הפעלת כלי טיס וכללי טיסה) התשמ"א-1981.

הודעה על תשלום קנס בסך של ..... ₪

נשלחה לנוסע ע"י הח"מ ביום ..... בדואר רשום שמספרו ברשויות

הדואר : .....

רואים את ההודעה כאילו הגיעה ליעדה לאחר 20 ימים ממועד משלוח הודעת הקנס בדואר רשום קרי : ביום..... רואים את הודעת הקנס כאילו הגיעה למענו של הנוסע.

מיום הגעת ההודעה ליעדה ועד היום חלפו זה מכבר 60 הימים הנקובים בהוראת סעיף 16 לחוק העבירות המנהליות, תשמ"ו-1985.

כאמור בחלוף 80 ימים ממועד משלוח הודעת הקנס, הנוסע לא שילם, לא ביקש את ביטולו של הקנס, וגם לא ביקש להישפט, והוא מתעלם מהודעת הקנס לחלוטין.

בנסיבות אלה, אבקשך לפעול לשם אכיפת הודעת התשלום, בדרך של גבייה לפי פקודת המיסים (גבייה) ולנקוט כנגד הנוסע בהליכי הוצאה לפועל הכוללים צווי עיקול על חשבונות, כספים ונכסים שברשותו, מכל סוג.

אודה לטיפולך ועדכוני בהליכי הגבייה כנגד הנוסע כאמור.

GEN 3.0.205; AP 3.0.205		GEN Handbook
נוהל אכיפת עבירות מנהליות בטיסה		Revision 1
		14 DEC 2017

בתודה מראש,

.....

המפקח/ת על העבירות המנהליות

רשות התעופה האזרחית